

Meža ugunsgrēka radīto zaudējumu aprēķināšanas metodika saskaņā ar LR normatīvo aktu prasībām

Ugunsgrēka tiešā ietekme izpaužas kā atsevišķu augu vai to kompleksu, zemesdzīvības faunas iznīcināšana vai bojāšana tieši ugunsgrēka laikā. Uguns radītie bojājumi kokam izpaužas kā:

- a) stumbra apdegšana;
- b) sakņu apdegšana un pārdegšana;
- c) vainaga apdegšana.

Kokaugiem nozīmīgākais ugunsgrēka bīstamais faktors ir karstums.

Uguns tiešo bojājuma rezultātā lielākā daļa koku atmirst 1-2 gadu laikā, tālākā atmiršanas procesā liela nozīme ir dendrofāģajiem kukaiņiem, kā arī vējam.

Tā kā atbilstoši „Ugunsgrēku un to sekas uzskaites noteikumiem” ugunsgrēka dēļ negūtie ienākumi netiek uzskatīti par zaudējumiem, meža vērtības pazemināšanās ugunsgrēka rezultātā aprēķināma vai nu 1) **formāli attiecinot pret minimālo darba algu**; vai 2) balstot uz likvidācijas vērtību (iegūstamo sortimentu) ar un bez ugunsgrēka ietekmes starpību; vai 3) pagātnes izdevumiem (atjaunošanas izdevumi un kopšanas izdevumi) ar vai bez to kompondēšanas pie izvēlētas procentu likmes; vai kā 4) šo metožu kombinācija.

Dotā meža ugunsgrēka radīto zaudējumu aprēķināšanas metodika veidota balstoties uz vienkāršotiem datiem atbilstoši LR normatīvo aktu prasībām

Atbilstoši normatīvajiem aktiem mežam ir nodarīti zaudējumi, ja viena vai vairākas mežaudzes vai viena vai vairākas to daļas ir bojātas vai iznīcinātas.

Mežaudze ir bojāta, ja mežaudzes vai tās daļas augtspējīgo koku (par augtspējīgiem kokiem uzskata veselos kokus un pusi no vidēji bojātiem kokiem (4. tabula)) šķērslaukums ir mazāks par minimālo šķērslaukumu, bet ir lielāks par kritisko šķērslaukumu (skaitu).

Mežaudze ir iznīcināta, ja mežaudzes vai tās daļas augtspējīgo koku šķērslaukums ir mazāks par kritisko šķērslaukumu.

Mežam nodarītos zaudējumus nosaka, ja bojāta vai iznīcināta mežaudze vai tās daļa vairāk nekā 0,1 hektāra platībā.

Šajā metodikā, par bojātu uzskatāma degusi audze, kurā ir bojāti koki arī gadījumā, ja paliekošais audzes šķērslaukums ir lielāks nekā minimālais šķērslaukums, ja mežaudzes valdošās koku sugas vidējais koku augstums ir 12 m un lielāks.

Aprēķinu metodika

Mežaudzēm, kur valdošās koku sugas vidējais koku augstums ir 12 metru un lielāks, mežam nodarītos zaudējumus aprēķina šādi:

$$Z = A \times V, \text{ kur}$$

Z - mežam nodarītie zaudējumi (Ls);

A – bojātās koksnes apjoms (m^3), par kādu nosaka mežam nodarītos zaudējumus;

V - mežam nodarītie zaudējumi par $1 m^3$ bojātās koksnes (Ls/m^3).

Bojātās koksnes apjomu A, par kādu nosaka mežam nodarītos zaudējumus, aprēķina šādi:

$$A = (G_{pirms} - G_{fakt}) \times HF \times S, \text{ kur}$$

G_{pirms} - mežaudzes šķērslaukums pirms ugunsgrēka (m^2/ha);

G_{fakt} - mežaudzes faktiskais (augtspējīgo koku) šķērslaukums (Par augtspējīgiem kokiem uzskata veselos kokus un pusi no vidēji bojātiem kokiem) (m^2/ha);

HF - veidaugstums (m), ko nosaka pēc mežaudzes valdošās koku sugas vidējā koku augstuma (1. tabula);

S - platība, kādā mežaudze bojāta vai iznīcināta (ha);

Mežam nodarītos zaudējumus V par $1 m^3$ bojā gājušās koksnes aprēķina šādi:

$$V = D_{min} \times K_{vald.}, \text{ kur}$$

D_{min} - valstī noteiktā minimālā darba alga mēnesī (Ls);

$K_{vald.}$ - koeficients, ko nosaka atkarībā no mežaudzes valdošās koku sugas (2.tabula).

Mežaudzēm, kur valdošās koku sugas vidējais koku augstums ir mazāks par 12 metriem, mežam nodarītos zaudējumus aprēķina šādi:

$$Z = N \times V, \text{ kur}$$

Z - mežam nodarītie zaudējumi (Ls);

N – bojā gājušo koku skaits (tūkstošos);

V - mežam nodarītie zaudējumi par bojātajiem tūkstoš kokiem (Ls).

Bojā gājušo koku skaitu N (tūkstošos) aprēķina šādi:

$$N = \frac{(N_{min} - N_{fakt}) \times S}{1000}, \text{ kur}$$

N_{min} - normatīvajos aktos noteiktais minimālais koku skaits uz hektāru (skat. 5. tabula);

$N_{\text{fakt.}}$ - faktiskais (dzīvotspējīgo) koku skaits uz hektāru pēc mežaudzes bojāšanas vai iznīcināšanas;

S - platība, kurā mežaudze bojāta vai iznīcināta (ha).

Mežam nodarītos zaudējumus V par bojā gājušiem tūkstoš kokiem aprēķina šādi:

$$V = D_{\text{min}} \times K_{\text{vald.}}, \text{ kur}$$

$D_{\text{min.}}$ - valstī noteiktā minimālā darba alga mēnesī (Ls);

$K_{\text{vald.}}$ - koeficients, kas atkarīgs no valdošās koku sugas un valdošās koku sugas koku vidējā augstuma (3. tabula).

Zaudējumu aprēķinu praktiskai veikšanai ir izveidots MS Excel fails „Paraugs ugunsgrēka uzskaitē.xls”, kas ir neatņemama metodikas sastāvdaļa un tā lietošanas instrukcija atrodas 2. pielikumā.

1.tabula
(Ministru kabineta 2003.gada 29.aprīļa noteikumiem Nr.228 1. pielikums)

Veidaugstumi

Nr. p.k.	Augstums (m)	Koku sugas								
		priede	egle	ozols	osis	bērzs	meln- alksnis	liepa	apse	balt- alksnis
1.	9	5,26	5,62	4,63	5,25	4,75	4,95	4,9	4,9	5,09
2.	10	5,71	6,09	5,04	5,7	5,14	5,36	5,32	5,29	5,41
3.	11	6,14	6,55	5,45	6,13	5,53	5,78	5,74	5,71	5,74
4.	12	6,54	7,05	5,87	6,55	5,92	6,2	6,18	6,15	6,15
5.	13	6,96	7,39	6,28	6,97	6,31	6,62	6,62	6,59	6,52
6.	14	7,34	7,87	6,69	7,39	6,7	7,05	7,06	7,03	6,92
7.	15	7,69	8,27	7,1	7,8	7,1	7,48	7,5	7,48	7,29
8.	16	8,07	8,75	7,52	8,2	7,49	7,9	7,95	7,91	7,61
9.	17	8,44	9,12	7,93	8,6	7,88	8,34	8,39	8,35	7,97
10.	18	8,81	9,49	8,35	9	8,28	8,74	8,83	8,8	8,37
11.	19	9,14	9,85	8,78	9,4	8,68	9,15	9,28	9,24	8,73
12.	20	9,5	10,2	9,2	9,79	9,09	9,6	9,72	9,69	8,98
13.	21	9,85	10,54	9,62	10,19	9,49	10,05	10,17	10,14	9,38
14.	22	10,25	10,76	10,06	10,58	9,9	10,51	10,61	10,59	9,74
15.	23	10,61	10,95	10,49	10,96	10,32	10,96	11,06	11,04	10,14
16.	24	11	11,39	10,92	11,35	10,73	11,42	11,51	11,5	10,49
17.	25	11,4	11,83	11,37	11,74	11,16	11,9	11,96	11,95	10,89
18.	26	11,8	12,14	11,81	12,12	11,58	12,36	12,36	12,41	11,26
19.	27	12,15	12,57	12,26	12,5	12,01	12,84	12,86	12,86	11,65

Nr. p.k.	Augstums (m)	Koku sugas								
		priede	egle	ozols	osis	bērzs	melnalksnis	liepa	apse	baltalksnis
20.	28	12,55	13,01	12,72	12,89	12,44	13,32	13,31	13,32	12
21.	29	12,9	13,45	13,18	13,27	12,88	13,8	13,77	13,78	12,35
22.	30	13,28	13,8	13,63	13,65	13,3	14,27	14,22	14,24	12,72
23.	31	13,66	14,15	14,07	14,03	13,72	14,74	14,67	14,69	13,1
24.	32	14,04	14,49	14,52	14,41	14,15	15,21	15,12	15,15	13,48
25.	33	14,42	14,83	14,96	14,79	14,57	15,68	15,57	15,61	13,85
26.	34	14,8	15,17	15,41	15,16	15	16,15	16,02	16,07	14,23
27.	35	15,18	15,51	15,85	15,54	15,42	16,62	16,47	16,52	14,61
28.	36	15,56	15,85							
29.	37	15,94	16,19							
30.	38	16,32	16,52							
31.	39	16,7	16,86							
32.	40	17,08	17,19							

2. tabula
(2.pielikums Ministru kabineta 2003.gada 29.aprīļa noteikumiem Nr.228)

Koeficients atkarībā no mežaudzes valdošās koku sugas

Nr. p.k.	Valdošā koku suga	Koeficients
1.	Ozols	0,80
2.	Priede, egle, bērzs, osis, lapegle	0,43
3.	Baltalksnis, apse, melnalksnis	0,28

3. tabula
(3.pielikums Ministru kabineta 2003.gada 29.aprīļa noteikumiem Nr.228)

Koeficients atkarībā no valdošās koku sugas un valdošās koku sugas vidējā koku augstuma

Nr. p.k.	Valdošā koku suga	Vidējais koku augstums (m)			
		līdz 2,0	2,1–6,0	6,1–9,0	9,1–11,9
		Koeficients			
1.	Priede	3,9	6,8	12,6	21,1
2.	Egle, lapegle, bērzs, apse, melnalksnis, baltalksnis	4,9	7,9	13,5	18,8
3.	Osis, ozols	8	12	24	27

Uguns nodarīto postījumu novērtēšanas kritēriji*

Nr. p.k.	Bojājumu veids	Koku bojājumu apraksts pa kategorijām		
		Vesels**	vidēji bojāts***	Iznīcis****
1.	Dzinumu/vainaga bojājumi	Dzīvā vainaga proporcijas samazinājums ne vairāk kā par 1/3 daļu no skujotās (lapotās) daļas pirms ugunsgrēka garuma.	Dzīvā vainaga proporcijas samazinājums par 1/3 līdz 2/3 skujotās (lapotās) daļas pirms ugunsgrēka garuma	Dzīvā vainaga proporcijas samazinājums vairāk nekā par 2/3 skujotās (lapotās) daļas pirms ugunsgrēka garuma
2.	Stumbra bojājumi	Apdeguma maksimālais augstums nepārsniedz 1/20 daļu no koka augstuma	Stumbra apdeguma maksimālais augstums ir no 1/20 līdz 1/3 no koka augstuma	Stumbra apdeguma maksimālais augstums pārsniedz 1/3 no koka augstuma
3.	Sakņu sistēmas bojājumi	koku sakņu sistēma atsegta ne vairāk kā 25% no perimetra (pārējo daļu klāj organiskās vai minerālās augsnes slānis	Koku sakņu sistēma atsegta, zemsedze un augsnes organiskais slānis dedzis 25% līdz 50% no sakņu kakla perimetra	Koku sakņu sistēma apdegusi vairāk nekā 50% no perimetra

* NB! Šie kritēriji ir balstīti uz visai ierobežotu informācijas apjomu, LVM ir pasūtījis pētījumu padziļinātākai šo kritēriju izpētei!!!!

** par veselu uzskatāms koks, kuram gan vainaga bojājumi, gan stumbra bojājumi, gan arī sakņu sistēmas bojājums nepārsniedz nevienu no definētajiem līmeņiem,

*** par vidēji bojātu uzskata koku, kuram kaut viens no bojājumiem (vainaga, stumbra vai sakņu) sasniedz minēto bojājuma pakāpi

**** par iznīkušu uzskatāms koks, kuram kaut viens no bojājumiem (vainaga, stumbra vai sakņu) pārsniedz norādīto līmeni.

2. pielikums Ministru kabineta 2006.gada 31.oktobra noteikumiem Nr.892

Mežaudzes pirmajā stāvā augošo koku skaits atbilstoši minimālajam šķērslaukumam ($N_{\min.}$) un kritiskajam šķērslaukumam ($N_{\text{krit.}}$) atkarībā no valdošās koku sugas un koku vidējā augstuma (koki uz hektāru)

Nr. p.k.	Koku vidējais augstums (m)	Valdošā koku suga											
		priede		egle		bērzs, liepa		apse, alksnis ¹		ozols		osis	
		$N_{\min.}$	$N_{\text{krit.}}$	$N_{\min.}$	$N_{\text{krit.}}$	$N_{\min.}$	$N_{\text{krit.}}$	$N_{\min.}$	$N_{\text{krit.}}$	$N_{\min.}$	$N_{\text{krit.}}$	$N_{\min.}$	$N_{\text{krit.}}$
1.	1	3000	1000	2000	800	2000	800	2000	800	1500	500	1500	500
2.	2	2700	1000	1900	800	1800	800	1800	800	1500	500	1500	500
3.	3	2500	1000	1900	800	1600	800	1600	800	1500	500	1500	500
4.	4	2200	1000	1800	800	1600	800	1600	800	1500	500	1500	500
5.	5	2000	1000	1700	800	1600	800	1600	800	1500	500	1500	500

6.	6	2000	1000	1600	800	1600	800	1600	800	1500	500	1500	500
7.	7	1900	950	1600	800	1600	800	1500	750	1500	500	1500	500
8.	8	1800	900	1500	750	1500	750	1400	700	1500	450	1500	450
9.	9	1700	850	1500	750	1500	750	1300	650	1500	450	1500	450
10.	10	1500	750	1500	750	1500	750	1200	600	1500	400	1500	400
11.	11	1400	700	1400	700	1300	650	1100	550	1500	400	1500	400

Piezīme.

¹ Lai arī kritiskā un minimālā šķērslaukuma lielumu baltalksnim neierobežo, tas šai gadījumā noteikts tāds pats kā melnalksnim.

Lauku darbu metodika

Parauglaukumu izvietojums, skaits un platība

1. Parauglaukumi nogabalā (nogabala daļā), kuram tiek noteikts materiālo zaudējumu apjoms, izvietojami vienmērīgi, tos iepriekš plānojot nogabala skicē (ieteicams tos ierīkot pa kvadrātu tīklu)
2. Ja parauglaukums ir ieplānots audzei neraksturīgā vietā (piemēram, ceļš, tehnoloģiskais koridors, lauce, purvs), parauglaukumu ierīko ārpus šīs neraksturīgās platības.
3. Minimālais parauglaukumu skaits atbilstoši nogabala platībai noteikts 6.tabulā.

6.tabula

Minimālais parauglaukumu skaits atbilstoši nogabala platībai

Nr. p.k.	Nogabala platība (ha)	Parauglaukumu skaits
1.	0,1–1,0	4
2.	1,1–2,0	5
3.	2,1–3,0	6
4.	3,1–4,0	7
5.	4,1–5,0	8
6.	5,1–7,0	9
7.	7,1–10,0	10
8.	10,1 un vairāk	11

4. Parauglaukumu forma var būt apļveida, kvadrātveida vai taisnstūrveida.
  - 4.1. Ja audzē ir laba redzamība un valdošās koku sugas vidējais augstums pārsniedz 12 m, nosakot bojātās audzes šķērslaukumu var noteikt izmantojot relaskopisko (Biterliha) principu katrā konkrētā vietā (parauglaukumā) uzskaitot kokus, iedalot tos pa sugām, bojājuma pakāpēm (4. tabula).
  - 4.2. Ja audzē redzamība ir ierobežota valdošās koku sugas vidējais augstums pārsniedz 12 m, tad šķērslaukumu nosaka katrā parauglaukumā veicot koku dastojumu (pēc tam grupējot 4 cm caurmēra pakāpēs), parauglaukuma lielumu izvēlas atbilstoši 7. tabulai. Koku uzskaitē, caurmēra uzmērīšana atbilstoši 1. pielikuma I daļas prasībām. Bojājuma pakāpi atbilstoši 4. tabulai.
  - 4.3. Ja valdošās koku sugas vidējais augstums ir mazāks par 12 m, ierīko parauglaukumus ar platību 0,005 ha (50 m²) ar rādiusu 3,98 m, pārrēķinot platību uz 1 ha x200, katrā parauglaukumā veicot koku uzskaiti un iedalot tos pa sugām un bojājuma pakāpēm (4. tabula)
5. Parauglaukuma lielums atbilstoši audzes koku vidējam caurmēram noteikts 7.tabulā.

Parauglaukumu lielums atbilstoši audzes koku vidējam caurmēram

Vidējais caurmērs (cm)	līdz 12	13–18	19–24*	25–28*	29 un vairāk*
Parauglaukuma rādiuss (m)	5,64	7,98	9,77	11,28	12,62
Parauglaukuma platība (ha)	0,01	0,02	0,03	0,04	0,05
Pārrēķinot platību uz 1 ha	x100	x50	x33	x25	x20

* (ja bojātā daļa ir mazāka par 0,2 ha un koku vidējais caurmērs pārsniedz 19 cm ierīko 4 parauglaukumus ar rādiusu 7.98m)

Nogabalu vai to daļu, kura cietusi ugunsgrēkā robežu atzīmēšana

1. Bojātā nogabala, vai tā bojātās daļas robežas atzīmē dabā:
  - 1.1. Bojāto nogabalu, vai tā bojāto daļu, no pārējām (nedegušajām) mežaudzēm, vai to daļām, norobežo ar labi saskatāmu marķējumu, kas saglabājas un ir atpazīstams ne mazāk kā 1,5 gadus pēc nogabala uzmērīšanas;
  - 1.2. ja bojātais nogabals, vai tā bojātā daļa robežojas ar kvartālstīgām, robežstīgām, zemēm, kas nav meža zemes, izcirtumiem vai pēc vecuma atšķirīgām (atšķiras vairāk nekā par divām vecumklasēm) mežaudzēm, nogabala robežas dabā var nenorobežot ar marķējumu;
  - 1.3. bojāto nogabalu, vai to bojāto daļu virsotnēs nostiprina 6–8 centimetrus resnus stabus, atstājot virs zemes aptuveni 70 centimetru garu staba daļu. No bojātā nogabala, vai tā bojātās daļas virsotnes staba ir jābūt redzamam nogabala robežas virzienam.
2. Bojātā nogabala, vai tā bojātās daļas robežas atzīmē nogabala robežu skicē.

1.pielikums

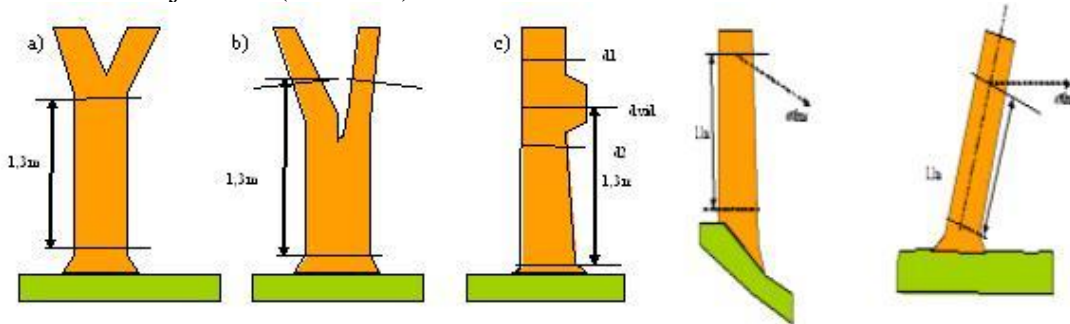
Ministru kabineta 2006.gada 21.marta noteikumiem Nr.219

Koku izvēle, uzskaitē, caurmēra uzmērīšana un augstuma noteikšana**I. Koku uzskaitē un caurmēra uzmērīšana nogabalos**

1. Koku caurmēra uzmērīšanai izmanto metodes, kas nodrošina noteiktību līdz 1 centimetram.
2. Koka caurmēra uzmērīšanas principi ir šādi:
  - 2.1. caurmēru mēra 1,3 metru augstumā virs koka sakņu kakla;
  - 2.2. nogāzēs augošiem kokiem caurmēru mēra no kalna puses;
  - 2.3. kokiem, kuru stumbri sadalījušies, atkarībā no dalīšanās augstuma caurmēru mēra kā vienam stumbram (ja dalīšanās augstāk par 1,3 metriem) (1.a attēls) vai kā diviem stumbriem (1.b attēls);
  - 2.4. izteikti nepareizas šķērsriezuma formas kokiem caurmēru nosaka kā aritmētisko vidējo no diviem savstarpēji perpendikulāriem mērījumiem (1.d attēls);

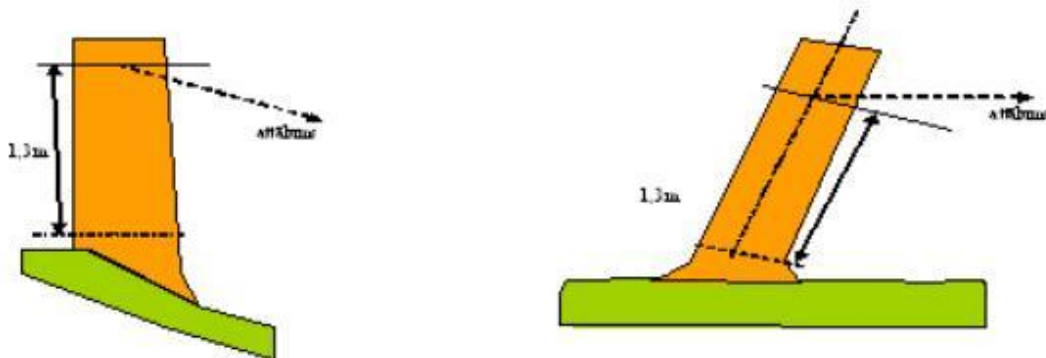

2.5. ja mērīšanas vietā uz stumbra ir izaugumi vai citas caurmēra deformācijas, caurmēru nosaka kā aritmētisko vidējo no vienādos attālumos (virs un zem 1,3 metriem) iegūtiem caurmēra mērījumiem (1.c attēls).

1.attēls. Koka caurmēra noteikšana kokiem ar dažādu stumbra formu.

3. Uzskaitot kokus parauglaukumos, uz parauglaukuma robežas esošam kokam izmēra tā caurmēru 1,3 m augstumā. Ja attālums no parauglaukuma centra līdz koka vidus asij ir lielāks par pusi no parauglaukuma diametra, koks nav ieskaitāms parauglaukumā, ja mazāks, koku parauglaukumā ieskaita (2.attēls).

2.attēls. Koka attāluma un caurmēra mērīšana kokiem, kas atrodas uz parauglaukuma robežas.

4. Koku uzskaitē, lai noteiktu zaudējumus:

4.1. Parauglaukumos uzskaita (arī uzmēra caurmēru) visus kokus, kuru caurmērs 1,3 metru augstumā virs sakņu kakla ir lielāks par 8 centimetriem;

4.2. uzskaitītos kokus marķē ar videi nekaitīgu krāsu tā, lai marķējums saglabājas vismaz 1,5 gadus;

II. Koku augstuma noteikšana nogabalos

5. Koku augstuma noteikšanai izmanto metodes, kas nodrošina noteiktību līdz 0,5 metriem.

6. Koka augstuma noteikšanas principi ir šādi:

6.1. augstumu nosaka atsevišķiem 2. Krafta klases kokiem, kurus izmanto vidējā augstuma aprēķināšanai

- 6.2. koka augstums ir attālums no sakņu kakla līdz galotnei;
- 6.3. augstumu mēra no vietas, kur labi saskatāma koka galotne;
- 6.4. Augstumu audzē uzmēra katrai koku sugai 2. Krafta klases kociem tīraudzēs – 5 kociem, mistrotās audzēs – 4 valdošās sugas kociem, un pārējām sugām 3 kociem. Koku atbilstība veselam, vidēji bojātam, iznīkušam, nosaka atbilstoši 4. tabulā definētajiem indikatoriem.

Zaudējumu aprēķināšana ar MS Excel failu „Paraugš ugunsgrēka uzskaitē.xls”

Failā redzamas 3. darba lapas:

Z(G)

Z(G(d))

Z(N)

Z(G) izmantojama, lai aprēķinu zaudējumus, ja lauku darbos konkrētajā nogabalā (tā daļā) parauglaukumos veikti šķērslaukuma mērījumi

Z(G(d)) izmantojama, lai aprēķinu zaudējumus, ja lauku darbos konkrētajā nogabalā (tā daļā) parauglaukumos veikta koku dastošana.

Z(N)) izmantojama, lai aprēķinu zaudējumus, ja lauku darbos konkrētajā nogabalā (tā daļā) parauglaukumos veikta koku uzskaitē.

Datu ievade iespējama tikai gaiši dzeltenajās šūnās.

Z(G) lapa

Lauku uzskaitē iegūtie koku sadalījumi pa sugām, bojājuma pakāpēm un parauglaukumiem ievadāmi atbilstošajā šūnu blokā D10:N36

Atbilstošās koku sugas augstumu mērījumi ievadāmi šūnu blokā B39:f47. Šūnā D5 ievadāms parauglaukumu skaits.

Minimālā darba alga ($D_{\min}$) pašreiz ir noteikta Ls120 mēnesī.

Par valdošo tiek uzskatīta suga, kurai ir lielākā krāja, kas atspoguļojas h3 šūnā.. K3 šūnā ievadāms atbilstošais „K vald” koeficients (2.tabula)

Aprēķinos tiek izmantots valdošās sugas veidaugstums (HF).

Z(G(d)) lapa

Lauku uzskaitē iegūtie koku sadalījumi sugām, caurmēra pakāpēm, bojājuma pakāpēm ievadāmi atbilstošajā šūnu blokā D10:U36

Atbilstošās koku sugas augstumu mērījumi ievadāmi šūnu blokā B39:f47. Šūnā C5 ievadāms parauglaukumu skaits, un šūnā I5 parauglaukuma lielums ha.

Minimālā darba alga ($D_{\min}$) pašreiz ir noteikta Ls120 mēnesī.

Par valdošo tiek uzskatīta suga, kurai ir lielākā krāja, kas atspoguļojas h3 šūnā.. K3 šūnā ievadāms atbilstošais „K vald” koeficients (2.tabula)

Aprēķinos netiek izdalīts atsevišķi otrais stāvs.

Krājas aprēķinos tiek izmantots katras sugas veidaugstums (HF).

Z(N) lapa

Lauku uzskaitē iegūtie koku sadalījumi pa sugām, bojājuma pakāpēm un parauglaukumiem ievadāmi atbilstošajā šūnu blokā D11:N37

Atbilstošās koku sugas augstumu mērījumi ievadāmi šūnu blokā B40:f48. Šūnā D5 ievadāms parauglaukumu skaits.

Minimālā darba alga ($D_{\min}$) pašreiz ir noteikta Ls120 mēnesī.

Par valdošo tiek uzskatīta suga, kurai ir lielākais skaits, to atspoguļo h3 šūnā.. K3 šūnā ievadāms atbilstošais „K vald” koeficients (3.tabula)

Zaudējumi tiek aprēķināti, tikai gadījumā, ja $N_{\text{sākotnējais}}$ ir lielāks par atbilstošas sugas $N_{\min}$, pretējā gadījumā tiek parādīts, ka Zaudējumi=0